

DECIZIE

24 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru,
Galina Stratulat, Svetlana Novac

examinînd recursul declarat de către Abdrahmanova Maria,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Brodschii
Alexandru împotriva Mariei Abdrahmanova, Berezina Elena și Berezina
Augustina cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2013, prin care a
fost admis apelul declarat de Brodschii Alexandru, fiind casată hotărîrea
Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29 octombrie 2012, prin care acțiunea a
fost respinsă, cu emiterea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 06.05.2004, reclamantul Brodschii Alexandru s-a adresat în
instanța de judecată cu cerere împotriva Mariei Abdrahmanova, Berezina Elena și
Berezina Augustina cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat, că, la 23.01.2003, a
împrumutat lui Berezin Valerii suma de 40000 dolari SUA. La 01.06.2003,
Berezin Valerii a decedat, succesori legali ai acestuia fiind pîrîtele
Abdrahmanova Maria, Berezina Elena și Berezina Augustina, care refuză să
restituie, proporțional cotelor-părți din succesiune, suma împrumutată de către
defunct de la reclamant.

Cu concretizările ulterioare, reclamantul Brodschii Alexandru a solicitat
încasarea de la Abdrahmanova Maria a sumei datorate din cota succesorală
moștenită, în mărime de 6666 dolari SUA.

Prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.10.2012 acțiunea
a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13.03.2013 a fost admis apelul declarat de Brodschii Alexandru, fiind casată hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.10.2012, cu emiterea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a acțiunii. S-a dispus încasarea de la Abdrahmanova Maria în beneficiul lui Brodschii Alexandru a sumei de 6666 dolari SUA, cu titlu de datorie.

Invocînd netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, recurenta Abdrahmanova Maria, la data de 26.04.2013, în termen legal a declarat recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

În motivarea recursului, recurenta a indicat în esență că, la emiterea deciziei, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept procedural și material, manifestată prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată și prin interpretarea eronată a legii.

În acest context, recurenta Abdrahmanova Maria a invocat că, intimatul Brodschii Alexandru a omis termenul de prescripție prevăzut de lege privind înaintarea pretențiilor față de moștenitori.

De asemenea, recipisa din 20.01.2003 în temeiul căreia se solicită încasarea datoriei nu corespunde condițiilor de valabilitate ale actului juridic.

Recurenta Abdrahmanova Maria a mai indicat că, instanța de apel, în mod eronat și-a fundamentat decizia în baza raportului de constatare nr. 423 din 15.09.2006 întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin”.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este întemeiat, pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

În ședința de judecată, s-a stabilit că, prin acțiunea intentată, intimatul Brodschii Alexandru a solicitat încasarea de la Abdrahmanova Maria a sumei datorate din cota succesorală moștenită, în mărime de 6666 dolari SUA.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

Pentru a emite soluția enunțată, instanța de fond a reținut raportul de expertiză nr. 2289 din 16.06.2012 întocmit de Direcția tehnico-criminalistică din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, concluziile căruia se rezumă la imposibilitatea stabilirii dacă defunctul Berezin Valerii sau o altă persoană a efectuat textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003 din lipsă de mostre veridice.

De asemenea, instanța de fond a apreciat critic raportul de cercetare nr. 423 din 15.09.2006 întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin” pe motiv că nu a fost efectuat în cadrul examinării respectivei pricini civile.

Instanța de apel a casat integral hotărîrea primei instanțe și a pronunțat o hotărîre nouă de admitere integrală a acțiunii.

În acest context, instanța de apel, contrar concluziilor primei instanțe, a reținut constatările raportului de cercetare nr. 423 din 15.09.2006 întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin”, în favoarea stabilirii cu certitudine, că textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003, din numele lui Berezin Valerii, privind primirea împrumutului în sumă de 40000 dolari SUA, a fost executată de către acesta din urmă.

Verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel, coroborat normelor de drept material aplicabile raportului juridic litigios, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Abdrahmanova Maria întemeiat, iar decizia instanței de apel pasibilă de a fi casată, cu menținerea hotărârii primei instanțe din considerentele următoare.

Astfel, analizând circumstanțele faptice ale cauzei și actele anexate la materialele dosarului, instanța de recurs conform art. 123 alin. (2) CPC, reține că, defunctul Berezin Valerii și Berezin Elena s-au aflat în relații de căsătorie din 06.03.1997. Din căsătoria anterioară, Berezin Valerii are o fiică minoră Berezin Augustina, născută la 25.07.1991. Iar, la data de 01.06.2003, Berezin Valerii a decedat. Aceste fapte se confirmă prin constatările din decizia Curții de Apel Chișinău din 02.02.2005, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01.06.2005, (f.d.26-28).

Este de menționat că, din conținutul recipisei din 20.01.2003 reiese că, defunctul Berezin Valerii a împrumutat de la Brodschii Alexandru suma de 40000 dolari SUA, care urmau a fi restituiți până în luna aprilie anul 2003, (f.d.5).

La data de 03.12.2003 recurenta Abdrahmanova Maria a recepționat reclamația expediată de către intimatul Brodschii Alexandru, cu solicitarea restituirii împrumutului, (f.d.127).

În cadrul judecării pricinii, de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, s-a constatat cu certitudine că, concluziile raportului de expertiză nr. 2289 din 16.06.2012 întocmit de Direcția tehnico-criminalistică din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în baza încheierii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25.05.2012, se rezumă la următoarele: imposibilitatea stabilirii dacă defunctul Berezin Valerii sau o altă persoană a efectuat textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003, din lipsă de mostre veridice, (f.d.187-188).

În temeiul raportului de cercetare nr. 423 din 15.09.2006 întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin”, la cererea intimatului Brodschii Alexandru, s-a stabilit că, textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003, din numele lui Berezin Valerii, privind primirea împrumutului în sumă de 40000 dolari SUA, a fost executată de către acesta din urmă, (f.d.196-198).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanței de apel privind admiterea acțiunii pe motivul semnării de către Berezin Valerii a recipisei din 20.01.2003 privind primirea împrumutului în sumă de 40000 dolari SUA, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți

(împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Este evident că, un contract trebuie să conțină datele de identificare ale părților, semnătura părților.

Conform dispoziției art. 199 alin. (1) Cod civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic.

Iar, în temeiul art. 201 Cod civil, actul juridic se consideră neîncheiat în cazul, în care esența consimțământului nu poate fi determinată cu certitudine nici din exprimarea exteriorizată și nici din alte circumstanțe ale încheierii sale.

Instanța de recurs consideră întemeiată soluția instanței de fond privind reținerea concluziilor raportului de expertiză nr. 2289 din 16.06.2012 întocmit de Direcția tehnico-criminalistică din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, despre imposibilitatea stabilirii dacă defunctul Berezin Valerii sau o altă persoană a efectuat textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003.

Conform art. 130 alin. (2) CPC, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Cu toate acestea, concluziile raportului de cercetare nr. 423 din 15.09.2006 întocmit de Centrul de Expertize Independente „Cexin” nu pot fi puse la baza unei decizii întemeiate și legale.

Or, potrivit dispoziției art. 148 CPC, raportul scris al specialistului, nu poate înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

În acest context, instanța de recurs remarcă în favoarea susținerii concluziilor raportului de expertiză nr. 2289 din 16.06.2012 întocmit de Direcția tehnico-criminalistică din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Or, respectivul raport de expertiză, spre deosebire de raportul de cercetare nr. 423 din 15.09.2006, a fost ordonat de către instanța de judecată, în cadrul unui proces echitabil, cu respectarea caracterului public al dezbaterilor judiciare, a contradictorialității, precum și a egalității părților în drepturile procedurale.

Având în vedere susținerea concluziilor raportului de expertiză nr. 2289 din 16.06.2012 privind imposibilitatea stabilirii dacă defunctul Berezin Valerii sau o altă persoană a efectuat textul și semnătura din recipisa din 20.01.2003, instanța de recurs conchide că, prima instanță just a concluzionat în favoarea lipsei consimțământului defunctului Berezin Valerii la încheierea actului juridic sus-indicat.

Or, conform art. 118 alin. (1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Argumentele recurente Abdrahmanova Maria privind omiterea de către intimatul Brodschii Alexandru a termenului de prescripție prevăzut de lege privind înaintarea pretențiilor față de moștenitori nu este întemeiat.

În acest context, dispoziția art. 1544 alin. (1) și (2) Cod civil statuează precum că, în termen de 6 luni din ziua când au aflat despre deschiderea succesiunii, creditorii celui ce a lăsat moștenirea trebuie să înainteze pretenții

către moștenitorii care au acceptat succesiunea, indiferent de scadența acestor pretenții. Dacă nu știau despre deschiderea succesiunii, creditorii celui ce a lăsat moștenirea urmează să înainteze pretenții moștenitorilor în termen de un an din momentul începerii curgerii termenului de înaintare a pretențiilor.

Iar, materialele cauzei atestă expedierea la data de 29.11.2003 a reclamației de către intimatul Brodschii Alexandru, cu solicitarea restituirii împrumutului, (f.d.6, 40).

Față de cele ce preced și avînd în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de instanțele de judecată ierarhic inferioare, însă de către instanța de apel au fost aplicate eronat normele de drept material, în continuare, nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Abdrahmanova Maria, prin casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 13.03.2013, cu menținerea hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29.10.2012.

În conformitate cu art.art. 444, 445 alin. (1) lit. f), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Abdrahmanova Maria.

Decizia Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2013 se casează și se menține hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 29 octombrie 2012, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de Brodschii Alexandru împotriva Mariei Abdrahmanova, Berezina Elena și Berezina Augustina cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac